

23
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Μικρ. κήτ. III 23/1970

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΟΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Dea. 1968 / End. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Καὶ εἰς δύο δουλείας μαζί γιατί ἔτσι φτωχὸς ὁ κόσμος.

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Τεχνίτες δὲν ὑπάρχουν. Ἐντὶ αὐτῶν μόνο καὶ ἔτσι φτωχὸς πᾶν ἄνθρωπος, εἰς τὰ κατὰ τὰς.*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Τεχνίτες. Δὲν εἶχε τὸ καὶ μας γιατί εἶχε τὸ καὶ χερσὶ εἰς παρτίες. Κι δε οἱ μοιχευοὶ εἶχε τὴν παρτίαν τοῦ καὶ εἰς δύο κέρματα καὶ εἰς.*

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) *Εἰς εἶδος καὶ εἰς χρῆμα.*

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθοῦ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ποῦ οἱ.*

Ἴδιοι γαίρουνε φτωχὰ γαῖδα ἐκὶ δουλειὰς. Μὰ καὶ αἱ τοὶ ἔχουν μόνο γὰ τὸ φωρίτα.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Ὁχι.

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; .....

Μόνο μόνο καὶ ἄλλοις ἐκὶ τῶν ἰδίων.

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Μένανε κάμποσα χρόνια εἰς δούλες. Ἄλλες δούλες τὰ γαῖδια μας δὲν ξέρανε.*

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Τὸ υἱοῦρισμα τῶν χωράφιων γίνεται ἀπὸ τὰ βόδια μας. γὰρ βόστανε ἐν εὐνοίᾳ χρόνια εἰς ἕνα ἔτος μέρος. καὶ ἀπὸ τὸ μαφάλισμα τῶν μεταδίων γὰρ νάναμε ἐν τῷ εὐνοίᾳ μας.....

- 2) Πότε ἔχινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Τα κτηνάμαζα τῶρα τὰ φέρανε μετὰ τὸ τελευταῖο πόλεμο.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Πιέτρι. ἐν. ἀλλε. γοτῆ

ἐν τῷ τόπῳ μας. Σκαρτιαὶ μηχανῆς εἶναι δύο χρόνια πρὶν ἔξερξεν ἡ γοτῆ ἐν τῷ τόπῳ μας.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .....

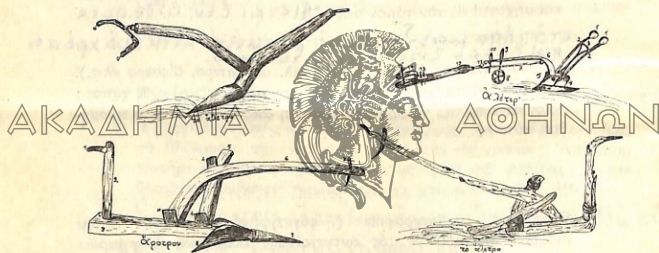
Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

- 1..... 4..... 7..... 10.....
2..... 5..... 8.....
3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .....
3) Μηχανὴ θερισμοῦ .....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
- .....
- .....
- .....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

.....

.....

.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; .....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .....

.....

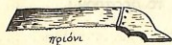
.....

.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

.....

.....

πριόνι

ἀρίδα

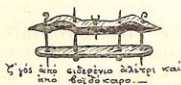

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;

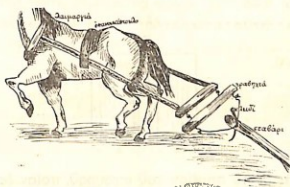
Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας .....

.....

.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

.....

.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

.....

.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

.....

.....

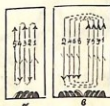
- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμιες, διασπές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

.....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; *Ἐμεῖς ἐδῶ ἐνέριναρε μόνον με τὸ δίκειο.*

.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλάγιως, βαθιά κλπ.

.....

.....

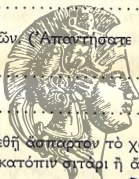
Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Τρεῖς νῆμε ἕνα ὀλομυρο χρόνος ἑαυτὰ βόσκοντες τὰ βῆτα.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Ἑμεῖς μ.ον.ά.χοι. ἕνα. ἑξήραμε. καὶ ὡς νῆμα

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Ἰ.ὁ.ε.η.ο.ρ.ι.α. .q.ω. ἑαυτὰ βόσκοντες τὸ.ε.η.ο.ρ., Ἰ.ὁ.δι.ω.ε.κ.κ., τὴ.τ.α.ῖ.α. καὶ.τ.αν.τ.ρ.α.ι.α. ....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρῳ τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Ἡμεῖς. τὲς τοια. δαὺ. εἶχαμες. ....

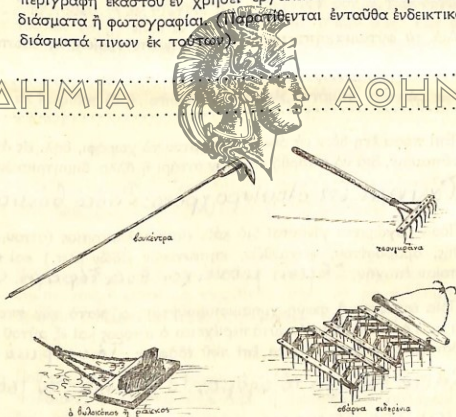
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

Καὶ ναίμε. ὅταν τὸ χωράφι. εἶχε. ἐκείλως. ἐβάρνισμα μετὰ τοῦ τοῦ διβόλου.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Ἡ τράρα, ἡ ἀμφοτέρωθεν, ἡ αἰμαῖα, τὸ διπλὴν.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Πάντα εἶμα. τὰ φαβα καὶ τὰς λίγες φασκὲς
ἡ αἰμαῖα με δρίευσαν τὰ πιδ. αἰμαῖα με δρίευσαν
χωράφια καὶ ἡ ἀμφοτέρωθεν ἡ αἰμαῖα καὶ τὸ αἰμαῖα
καὶ αἰμαῖα

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Τότε εἰρεῖς δὲ αἰμαῖα με δρίευσαν τροφὰς καὶ τὰ δὲ.
Πῶς καὶ μεῖναν χωράφια καὶ τέτοια πράγματα.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

Ἡ αἰμαῖα με δρίευσαν τὰ αἰμαῖα.

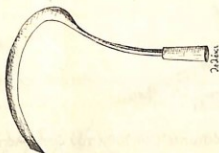
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

... Πάντατε μὲ τὸ δέντρο εἶχαμε τὸ δρε-
πάνι .....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε .....

Ἐνα δρεπάνι εἶχαμε. Ἀλλὰ πᾶς εἶχε δούτι. Ἐν τῷ πριονιῷ .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ .....

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Τὰ χόρτα, διὰ τὰ μᾶλλον δὲν τα βερίζαμε. Τα βρίζαμε μὲ τὰ χέρια.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν) .....

... Ἡ κόψη τῶν εἶχε δούτι. Ἐν τῷ πριονιῷ .....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

... Τὸ χερσὶν τῶν δρεπανιῶν ἔλε ζύγιον .....

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θηριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) . . . τὰ φέρκανε . . . ἔτοιμα . . . ἡρό. τ. ἡ. ἡμῶν
ἡ τὸν περναῖα ἡμοι ὅπως χαλῶσανε μὰι τὰ φέρκανε δ
ῥύφου.
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θηρισμός με τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) . . . ὁ φω. τοῖ. χωρ. φ. τοῖ. φ. τοῖ. ὅταν αἰδύμα
τὰ βάρμε με τὶς ρίφες . . .

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ὅταν ἀνὰ κατὰ γνησίον. ὅχι περὶ ἐξωτέρου ἀπὸ μιᾶς ἡδανῆς. ἴσ. γὰρ καὶ ὅπως φορεῖται ἡ ἡδανὴ καὶ ἀπὸ μιᾶς ἡδανῆς.*

2) Οι στάχυες που έμεναν (ή μένουν) εις τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ή πῶς λέγονται).

μετά τον θάνατόν τους λέγοντο (ή πως λέγονται).....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς,
πίσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; ... *Εὐκείνος. ἤν' ἔδριφε, εὐκείνος &
φρινε. καὶ τὰ χερὰ καὶ τοὺς χερόβολα.* .....

- 4) Πώς τοποθετούνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . Σταί. χωμένα.
εἰάρια. βάβα με. πολλὰ χερόβολα μαζί.. Πάντα γε
ἔχφιν με. σταυρωτά... Πολλοί. ἄκως. φορές. ἄξινα
με. κατὰ κράτος. καὶ ἕνα-ἕνα. χερόβολο. χωριστά

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Καὶ ἡ
τὰ χάμα. καὶ ἀρχίσωμε. ἰρίεμ. τὰς αἰλλες. μέρες.
αἰν. καὶ ἐνοιαφε.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Ἐμεῖς δέριζαμε ὅλο τὸ χωράφι. μὰ ναίμε τὸ
σταυρὸ. μας. καὶ ἀρχίσαμε τὸ δέματιασμα.

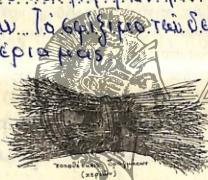
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ἤν. εἶχαμε. πάλλ. εἰχαμε. ἄλλοι δέριζαν. καὶ ἄλλοι. δεμάτιαζαν. ἤν. εἶχαμε. ἤν. δέριζαμε. πρῶτα. καὶ μετὰ. δεμάτιαζαμε. ἤν. καὶ ναίμε. καὶ ὅταν. τὰ εἰχαμε. δέν. ἦσαν. καὶ αὐτὰ. καμωμένα (δέν. εἶχον. ξεραδι. καὶ ἤν.)

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτισμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν... Ὁ ἴδιος...

ἢ δερμάτισα. ὁ ἴδιος ἐπαιρνε καὶ τὰ χερῶ-
βρα. Σχοινία ἔνα. μαίευε τὰ χερίε. μὲ ἄ-
λως ἐβρίσχε τὸ δερμάτι. Τὸ δέσιμο γινώταν
μὲ τὸ δερματιῶ. Τὸ δερματιῶ ἦταν ἐπὶ
ἐφαρμένο ἐξωφωρῶ. ποτιστικό. Ἀπὸ ἡταν
ἡ ἀχωρῶ καὶ ἐπὶ ἡ ἀχωρῶ καὶ τὰ δένωμε χωρὶς
νὰ ἐπὶ ἡταν. Τὸ ἐπὶ ἡταν τῶν δερματιῶν τὸ ἀπὸ
μὲ τὰ χερίε καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; Ὄταν δερματιάζαμε, ρίκναμε τὰ δερμάτια τρία ἢ τέσσαρα μαζί, ὅσα ἔνα φόρτωμα, Ἄν τὰ ἐπὶ ἡταν ἡ ἀχωρῶ καὶ ἀρῖναμε τὰ δερμάτια τὸ ἔνα κοντὰ ἐπὶ ἡταν. Ἄν ὅταν ἡ ἀχωρῶ καὶ ρίκναμε δύο καὶ τὴν καὶ ἔνα ἐπὶ ἡταν ἢ καὶ δύο καὶ τὴν καὶ δύο ἐπὶ ἡταν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

φωτογραφίας) ἤρ' ὅσον ἔχειν ἢ βράχυν μετὰ χέρι
 τὸ βανὸ τὸν ἄλωνα χερσὶς· χερσὶς καὶ φεραδὴ.
 καὶ μετὰ τὸ δερματιάζει ὡς τὸ εἶπε· ὅτι
 δερματικὸν εἶναι εὖρεα.

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μερικαὶ μέγα ἐπὶ χωράφια τὰ εἶχαν καὶ
 τὰ ἄλωνα τὰς καὶ τότε τὰ καβαλαῖσαν ἐπὶ
 τὸ ἄλωνα ὅμως τὰ αὐγαῖναι ἐπὶ πρὸς μὲν
 καὶ τὰς ἄλωνα καὶ ἄλωνα καὶ ζῆνα .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δερμάτια. Εἰς τινὰς τοποθεσίας λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς χωρὶν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Το μῆκος καὶ

ἐπιβαρύνει τὰ δερμάτια τὸ ἴσος δερμωνιάστρα καὶ
 τὰς εὐραὶ τὰ δερμάτια δερμωνίαις, οἱ δερμωνίαις
 ἵσταται τετράγωνος εἶναι καὶ τὸς.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι; Ὅτι καὶ μετὰ τότε ἡ
 πρωτόρθε ὁ Πάσης μὲν ἐξέταξε καὶ ἄλωνα...
 Πάσατε θυμῶμαι ὅτι ὕψιρχαν ἄλωνα .....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; Ὅτι ἄλωνα εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ χωρὶς
 ἐξέμερος καὶ τὸ χτυπᾷ ἄερας γαῖνὰ γίνε-
 ται καλὰ τὰ ἄλωνα .....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Πολλοὶ εἶχαν
 τὰ δῶνά των ἀλώνα. ὅσοι δὲν εἶχαν, ἀκάνθων ἐξένοι.
 Ποῖποτε ὁμοῦς ὁ νοικοκύρης ἀλῶνιε ὅποτε ἡδελεχω-
 ρίς τὰ τὸν ἐρωδιου κατ'ἑς. Μετὰ ἀλῶνεν οἱ ξένοι μέτε-
 ρις.
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἐξ ἑσπέρου οἱ παῖδες
 ἄρχιφε ἀπὸ ἀρχῆς ἡμέρας καὶ τέλει καὶ τὸν ἡμέρας. Τὸ ἀλ-
 ῶνισμα τῆς φάβας ἀρχιφε ἀπὸ τὰ μέρα ἡμέρας.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὰ ἀλώνα, ἀλῶνα εἶναι κατὰ

τρόπον καὶ ἐστρωμένα με πλάκες. Ὑψώ-χῶ εἶναι
 ὡς ἡ πλάκα. μετὰ τὸν ὕψω καὶ τὸν ὕψω εἶναι
 ὡς ἡ πλάκα.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).....

Ὅσοις ἀλῶνιε πρῶτος εὐεὶνος χαλαίριζε καὶ τὸ
 ἀλώνι. Ἄν εἶχε ἀνέμου καὶ φτιαχτὴ τὸ ἔφτιαχνε
 αὐτοῦ. Τὸ μαδάριεμα ἦταν ἐν βρῆμ καὶ ὅτε
 ὡς μέσα καὶ τὸ φτιαχτὸν ἦν ἐν βρῆμ καὶ ὅτε
 ὡς μέσα καὶ τὸ φτιαχτὸν ἦν ἐν βρῆμ καὶ ὅτε

- 9) Ἡ ὡς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Μὲν τριτὴν ἡμέ-
 ραν καὶ μετὰ τὴν δὲν ἀρχιφε τὸ ἀλῶνισμα τὴν ἄλλαν
 μέρες ἀλῶνισμα. Ποῖποτε ὁμοῦς τὸ ἀλῶνισμα ἀρχι-
 φε μετὰ τὸ μαδάριεμα. ἢ μετὰ τὸ μαδάριεμα ἀρχι-
 φε μετὰ τὸ μαδάριεμα. ἢ μετὰ τὸ μαδάριεμα ἀρχι-
 φε μετὰ τὸ μαδάριεμα.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

Πρώτα βίχνα με ήρ. δευτέρα μέρα ε'χλόν. Μετά
 (έν.) βγήκατε το δέματι και υπατώστατο στα χέρ-
 τω το εφορηώς φανώτα. —

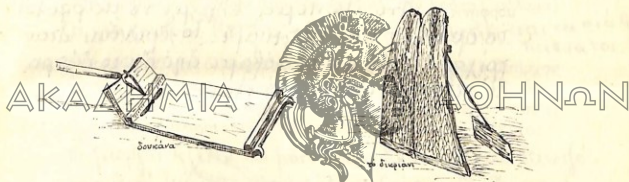

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλ-
ωνίου, ἔστιν στυλὸς, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦν ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

[illegible]

- 20 —

- τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) ἵπταται καὶ μετὰ τὸν πρῶτον δόξαν ἀκονίζουμε μετὰ δὲ καὶ δέονται μετὰ τοῦ ἐξουσιᾶς χωρὶς τοῦτο. Ἄν ἀκονίζουμε μετὰ τοῦτο, τὸ δέουμε μετὰ τοῦ ἐξουσιᾶς καὶ ἡ υἱοποιεῖται τὸν ἄκοντα τοῦ οὐρανοῦ. ἢ τὸ δέουμε μετὰ τοῦτο εἰς τὸν αἶνα καὶ τὸ ἐκείνῳ ἐπὶ τοῦτο. Καθεὶς φορὰ καὶ τὸ ἐκείνῳ ἐπὶ τοῦτο γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μὴ ἐπὶ τοῦτο χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς τὸ ἀλῶνισμα ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετὰ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

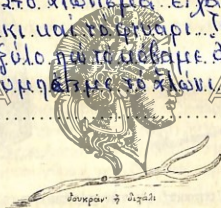
Ἐμεῖς δὲν χρῆσιμα ποιῶμεν. Δαυαίνου. ....

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ ἄλωνισμός ἀρχίζει μετὰ τὸ μαζαρετὶ ν' ἡμερώσαν
τὰ βροῖχοι καὶ τελειώνει τὴν ἡμέραν βασιλεύει
ὁ ἥλιος .....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ...

Ἐπὶ αὐτὴν ἔχουμε τὸ μαζαρετὶ
τὸ ἀρνάκι καὶ τὸ φτυάρι... τὸ ἀρνάκι ἔχει
τρίχαλο ξύλο πρὸς τὸ ἀνέβαιμι ἀπὸ ἄγριο δέντρο
καὶ αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ ἄλωνα

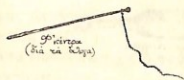
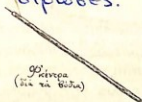
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνα, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; Μὲ τὸ ἀρνάκι φέχουμε τὰ ἄμμοι
ἐπὶ τὸν ἄλωνα καὶ αὐτὸν καὶ νὰ μὴ φαντοῖ
τὸ ἄλωνα... ἄλλοι τὸ δουκράνι καὶ ἄλλοι τὸ μαζαρετὶ...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) .....

Ἐπὶ αὐτὴν ἔχουμε τὴν βέρρα καὶ τὸ μαζαρετὶ...
Βέρρα καὶ τὸ μαζαρετὶ...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχυῶν ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . . .

... ἄνθρωποι τοῦ αἵματός. τίς ποῦ πολλές φορές ἀνέ-
λαβε καὶ στρώει. Ἦν εἶχαμε πῶς περισσότερὸν ἀνέλαβε δύο
στρώες.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

ἀποχωρισθῶν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
Τὰ γιό. χακεροὶ ἄχυρα τὰ δεύτερα κύνταλ καὶ τὰ τρίτα ψιχ.
πιάσατοι.

- 17) Ποιοι άλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικα του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί ἄλωνισταί (ἐν Αἰτωλίας βασιλεῖς, δηλ. τοσπάντηδες, καλούμενοι ἄλωνιστῆς καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἄλωνισμόν . δι. ἴδ. α. .

οὐ μωροὶ εἶχαν τὰ βῶτα τοὺς ἄνδρες· εἶχαν δὲ καὶ δανεισθῆναι ἄνευ ὑποθήκης καὶ φίλων. Ἰσχυράτα ἄρχισαν νὰ μοῖς ἐρχοῦνται ἁλυνήρυκες ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Στα χρόνια του πολέμου γράμας έβρισκαν το δρόμο, ηρι
λυσμα έφενιδαν τα βήματα μας αήμαφορσταν με
η έβη κωμε φωρί η υάνομε και υοηάνομε.

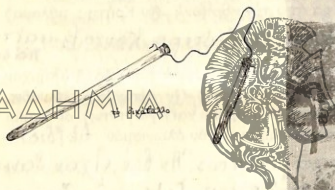
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; ἔγραψτε.

Τὸν λέμε υἱοῦ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ οὗτο ἄγριοι χεῖρὸς ὄσο
νὰ τὰ φαγκιάσουν οἱ δύο μας γαλῖμες. Τὴν αὐγὴ τὴν
λευκάδα μὴν ἴσταν ἰσχυρότερο καὶ τὸ ἰσχυρό μῖς
τὸ λέμε χερῶν. —

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). τὸ κοπάνισμα γίνεται ἐκεῖ.

Ορίτι μας ἡ δυνάμει μας ἢ ἐχομε ἡρφαίνα εἰ-
ρει τότε δυν το ἡκωίρμε ἀπ το χτυμας -

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐκτελέσθη διὰ τῶν ἐργαζομένων

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλῶματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **Παλαιὰ ἐργαλεῖα**
ἔκ μιν φέρει χεῖρ ἐλ. τὰ ἔβρισαν. ὁ εἶς χουτρού φύτε. ὁ ἄλλος
μετὰ τὰ χυτῶσαν. Κατω εἶχιν. στρωμένο. βεντάνη.
Τὸ κοπῆνισμα τὸ ἀνέμε. κότο. μὴ. καρφά. στα χεῖρτα
τῶν πολέμων.

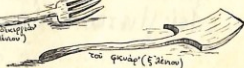
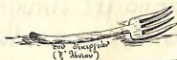
- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Ἱσραήλ. δὲν ἐγέρνομε. καὶ δὲν ἔχαμε μηχανές -

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι), καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... **Τὰ σταχυὰ ὅταν ἐτοιμασθῶν**
μὴ τὸ ἔκκυω καὶ λέγονται ἔλκενι. Τὸ ἔλκενι σω-
ρεύεται μὲ τὰ θρινάκι. ἢ θρινάκι εἰς.
ζύθο. τρεῖς χαλὰ. ὡς μένο. οἷον. εἴρη. δέντρα.

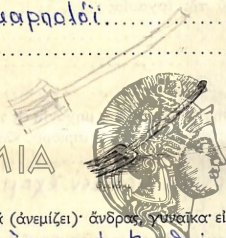
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ο. ΓΩΡΟΣ. ΤΑΧΕ-*

ρα. ἔχον μαυρά ~~αὐ~~ ἐκύμα. καὶ τότε ὁ σωρὸς ἐκεί
ναι λέγεται λαμνί... ὅτο λαμνί. ἀνάτω. μαρτῶ
νεται. ἐπὶ μέση. σταυρὸς. ντυμένος ἀπὸ σταχ.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Μέτο. καρολόι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ὁ ἰδιος ὁ καρπὸς. βοηθῆται ὅπως καὶ θεὸς
τὴ ψαλμῶνται.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...Κόνταλα... Τα κόνταλα ἀποχωρίζονται δι-
γὰ τοῦ μαργαρί με βλαῖτες ἀπὸ θυμάρη.....
...Τεῖν γίνεται δεύτερο ἀπὸ περὶ σὲ μέγας

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
 νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..Μὲ αὐτῆς ἀγὰ θυμὰρι. Πολλὰ ἔχον φρουαῖκα
ἀπὸ βρωτῆ.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

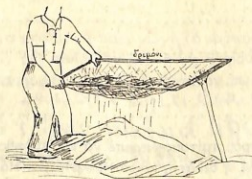
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον σαλῶ δερμόντιο

κόστρος ἢ ἀριλόγος

δριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

? Ἀφ' ὧν χωριστῇ ὁ καρπὸς διηρτάι καὶ κταίται. Οἱ μὲν καὶ αἱ ἐξ ἐκινῶντος περὶ αὐτὸν καρποῦ ἀφ' οὗ τοῦ δερμάτι. (Κόμιντα ἀφ' οὗ βυρίμια φτιαγμένα)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; .....

Ἀφ' οὗ καὶ διαριστῇ ὁ καρπὸς γίνεται σωρὸς δι' ἐκινῶντος καὶ μνηκῆς (πυραμίδος) καὶ τοιοῦτο τῶν ἐξ ἐκινῶντος σταυρωτῶν τοῦ θρινάκι μετὰ καρποῦ τοῦ τοῦ σωροῦ γίνεται μετὰ φτυάρι ἐκινῶντος

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Στὰ χρόνια τῆς Γαυμοκρατίας. ἡμερών με. τὴ δεκάτη.
Ο. Λευακιάρης. ἔρχοταν. εἰς ἄλωνα. καὶ ἄφω. πτόταν
τὸ μέτρομα. με. πινάκι. ἔπαιρνε τὸ δικό του. τὸ
πινάκι ἔκιν. ἡ δὲ δεξ. περὶ γω. κριθάρι καὶ 13 εἰσάρ.

μίσκοι

κούτλοι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

Στὸ ἄλωνα. δώθηκε καὶ ἡ ἀκονάτιμο. ἀν. εἰ.
χαμε. ξένο. ἀκονάρι. Για ἀκονάτιμο. δικ.
με. στα. 10. πινάκια. ἔντ.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) .....

Σε. καὶ δε. ἐρί. τι. ὡς. ἔρκε. με. ρλο. κα. σόν.
ζόν. πω. τ. ὄχαν. μαί. ρα. ἀρε. θά. τι. Σα. ἰτό. το. κα. σό.
τι. βάναν. τόν. κα. ρρό. ἡν. δέν. τόν. χω. ρῶ. δε. εἰ. χαν. κ. ὡ. ῖα.
ῶ. τίς. ἑρ. με. ζ. ἄ. ρες.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τοῦ αἵματος ἔμενε ἔξω ἀπὸ τοῦ
λαοῦ ἐκ ὧρων ἡμῶν τοῦ ἐμεγαλυνεῖν με ἐν τοῖς
ἐκκλησιαστικῶν. ὡς...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἰδιὰ ἐνόρου υφαινώσαμε ὑπογράφ. μετὰ τὸ ἔλθω
μετα...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ἀλλά ἐμεῖς οὐκ ἔχουμε...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς πού φυλάσσεται,
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΤΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμναστικῶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Φωτιές ἀνέβαμε τὴν παραμονὴν τοῦ κληδόνου
τὴν πρώτην ἀνάστασις μόλις ἀπαρτίσθη Χριστὸς
ἐκ νεκρῶν καὶ τὴν παραμονὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Χρι-
στοῦ.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τίς ...
Φωτιές τίς ἀνέβαμε μόλις ἀρχίσει ἡ νύκτα.
ἐν τῇ αἰνῇ τοῦ ἔσπερος τῆς Παρακλήσεως καὶ τὸν
ἀνέβαμε τὰ μεσάνυχτα.

- 2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Ἰὼν. ἔχω. ξεχωρίζεται. διώκεται. ἀπομαρτάνεται. ὁρίσ. φωτάρης

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

τὰ ἱερὰ τῶν λαμπερῶν τοῦ ἀνέβαν τὰ παιδία. Παιδιά
ἑωρῶν ἀνέβαν. τὶς φωτάρης. τὴ κλῦδον. τὰ κερὰ τῆς
ἀνιψῆς νοικοκυρῆς.

- 2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν νάι, ἀπὸ ποῖον μέρος; τὰ κλαδιά. καὶ τὸ ἔω.

ρὸ τῶ λαμπερῶν. τὰ φέρουν τὰ παιδία. ἀπὸ τὰ βανῶν. γιὰ
τὶς ἄλλες φωτιές. φέρουν κλαδιά ἀπὸ τὰ ἐγίτια τῶν κει
αὐ δὲν ἔχουν κτείναν ἀπὸ τῶ φράκτες τῶ μετόν τῶν.

- 3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις τῶν. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... ἔκτα. ἔκτα. καὶ τὸ τὸ κτείναν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

..... ἐκτα. ἔκτα. καὶ τὸ τὸ κτείναν.

- 2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

..... ἐκτα. ἔκτα. καὶ τὸ τὸ κτείναν.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

..... Τὰ στέφανα τῆς Πρωτομαγιάς.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ 'Ιούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

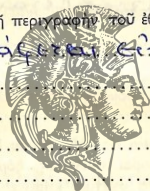
..... Μάλιστα
..... Περιγράψατε εἰς τὸ τετράγωνο.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

..... Περιγράψατε εἰς τὸ τετράγωνο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α' Νῆσοι Φοῦρνοι ἢ Κορβοί.

Τὰ νησιά Φοῦρνοι ἢ Κορβοί εἶναι ἓνα σύμπλεγμα νήδων καὶ βραχονησίδων ἀνάμεσα εἰς τὴν Σάμω, Ἰουκρία καὶ Πάτμω, ποὺ κατοικοῦνται ἀπὸ 2.000 περίπου κυττοίκους. Ἡ ἔκτασις τοῦ εἶναι 70 τετρ. γωνιὰ χιλιάμετρος.

~~ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ~~ ~~τοῦ ὀνόματος ΦΑΘΗΝΩΝ~~ ~~τοῦ νῆ-
ραν ἢ διότι τὸ λιμάνι τοῦ μεγαλύτερου
νησιού, ποὺ μέσα εἰς τὸ μυχό του εἶναι
υπαικνὸ τὸ μεγαλύτερο χωριό, ἀπὸ τὰ
τρία ποὺ ἔχει ὁλόκληρο τὸ συγχρόστημα,
μοιάζει με Φοῦρνο, ἢ διότι τοῖ παλαι-
ότερα χρόνια καθε ἐπὶ καὶ καλύβι
εἶχε τὸ διπλὸν τοῦ Φοῦρνου.~~

Κορβοί ὀνομαζέτησαν διότι κατὰ τὴν
ἀρχαιότητα τὰ νησιά αὗτὰ ὀνομα-
ζόταν Κορβαίδες νῆσοι καὶ κατὰ

θυσιονήν ἔμειναν Κορβοί.

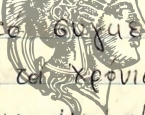
Ἀπάρχει μάλιστα καὶ θήγερρα ἓνα ἔσρο-
νῆγι στὸ βόρειο μέρος τοῦ μεγάλου νη-
σιοῦ ποὺ λέγεται Κοραεΐδα.

Αὕτὴ εἶναι, ματα τὴν ταπεινὴν μου γνώ-
μη, ἡ ὀρθόττερα ἐνδοχή γιὰ τὴν ὀνομα-
σθειαν Κορβοί. Πολλοὶ μὰ ὅμως, καὶ
μάλιστα ἀρχαιολόγοι, πιστεύουν ὅτι ἡ
ὀνομασία Κορβοί προήλθεν ἐκ τοῦ

ΚΟΡΒΑΙΝΑΙ Εἶναι γινώσκον δαίμονα καὶ

νησιά αὐτὰ μετὰ τὰ ἀνεξελέστα ἀνδρογα-
λῖα τοὺς παρέιχαν ἀσφαλὴ λιμένα
γιὰ νὰ βωθοῦν ἀπὸ τὶς κακοκαιρίες
οἱ Κούρβαροι καὶ καταφράσιναι ὅ-
πως ἦσαν ἐνείκη τὴν ἐποχὴ, πολλοὶ
ὡς αὐτοὺς τοὺς πειραταίς - Κουρβαίρους
τὰ ἐχρησιμοποιοῦσαν θὰν ὀρηκτῆριά
τοὺς γιὰ νὰ λυμαίνωνται τοὶ γύρω
νησιά καὶ τὶς γύρω ἀνοιχτὲς θαλάσ-
σεις.

Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι κατὰ τὰ χρό-
νια αὐτὰ τοῦ μεσαίωνα ὅπου ἡ ζωὴ
ἔβρισε καὶ ὁ αὐτὸς ἀνόμῃ τὰ πολὺ
μεγαλύτερα εἰς τὸ διὰ μας γειτονι-
κὰ νησιά εἰς τὴν φοβερὴν καὶ ἐπιβλα-
στὴν πειραστῶν-κουρσάρων πᾶσι καὶ ἡ ζωὴ
εἶχε βρῦσε γιὰ ἀρκετοὺς αἰῶνες καὶ
ὦ καὶ ὅτι ἔκεινον ἄκατοίκετα καὶ
ἔρημα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΑΙ**
Τίποτε δὲ καὶ τὸ συγχερμαίνον δὲν γινώ-
ρίζομε καὶ γιὰ τὰ χρόνια τῆς Ἀρχαιο-
τητος. Οἱ Σάμιοι καὶ Ἰουδαῖοι ἱστορικοὶ
ὁμολογοῦν ὅτι τίποτε δὲν ἀναφέρεται
γιὰ τὰ νησιά μας εἰς τοὺς ἀρχαίους
Ἕλληνας συγγραφεῖς.

Ἄν δμως λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν πλού-
σια ἱστορίαν τῶν γειτονικῶν μας νη-
σιῶν, καθὼς καὶ τὰ κατὰ και-
ροὺς εὐρεθέντα ἀρχαιολογικὰ εὐ-
ρήματα, μαζί με τὰ πανάρχαια

έρειπια πού και σήμερα ακόμη σώ-
ζονται σε ώρισμένες τοποθεσίες ενώ
αρχαίους ναούς και κοσμητικά δεί-
χνη, θα πρέπει να συμπεραίνουμε πώς
και τα νησιά μας έχουν την ιστορί-
α τους από μόνο ή αρχαιολογική θα-
πάση θα φέρη για μέρα σε φως.

Οι πρώτοι υαίτοι φαίνεσαι,
όπως όλοι οι γέροντες δηλογογν, έφθα-
σαν ~~ΑΚΑΔΗΜΙΑ~~ ~~ΑΘΗΝΑ~~ ~~ΑΘΗΝΑ~~ ~~ΑΘΗΝΑ~~ ~~ΑΘΗΝΑ~~
ζωή που να μας ένδιαφέρει παρα-
μόνον 200 χρόνων,

Στην αρχή δύο ή τρεις άνθρωποι
ήρθαν με τις οικογένειές τους ενώ
τα δωδεκάνησα και η ζωή φαίνε-
ται για τους ως δεν ήταν και τόσο
δύσκολη γιατί στα παλιά χρόνια όλα
τα νησιά ήτανε δαιωμένα.

Πυκνά χιχάντια ρουμάνια συνέπασαν
το πετρώδες έδαφος και πλούσιες φλέ-

βες νερού δρόμιζαν τους τότε κυριάρχους
του και τα πολλά ποίμνιά τους.

Σήμερα όμως όλα τούτα τα νηθώκια
είναι δλόχυμα ενώ η γειτονική τους
Σαίμοι και Ικαρία, που είναι της ίδιας
γεωλογικής συνθέσεως, είναι καλυμμέ-
νες με έλαιώνες και σπρωφόρα με
πεύκα και άμπέλια. Πολλοί γέροντες
διηγούνται ακόμη πως μετά τους Κουρβί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**
ρους και όταν ήλθα οί άνθρωποι των
νηθίων ήσαν ελόχιστοι, υαίτοιχοι της
γειτονικής Ιμαρίας έρχονταν κι έκοβαν
αλύπητα τα δάση των θύνων και των
αχρειελιών κι έβγαζαν κάρβουνο που
τό πουλούσαν. Μα και οί ίδιοι οί υαί-
τοιχοι του νηθίου εξαμολούσθηκαν για
μετέπειτα χρόνια να κακομεταχει-
ρίζωνται τον τόπο όπως έμναν
και οί γείτονές τους της Ιμαρίας.
Λένε πως προπολεμικά βγαίζανε

1.000.000 δουλίδες μαίρβουναι ἐνῷ τῶ-
ραι πιά δὲν βράδουν οὔτε χίλιες δουλίδες.
Φαντασθῆτε τί λυστριυή ἐμμετάλευσι
γίνυμε στο νηθεί.

Ἔτσι ὁ τόπος ἔμεινε γυμνός, φαλακρός
καί ξερὸς ἀπὸ νερά. Τὸ χῶμα θιγὰ
θιγὰ τὸ θαρρόμεν χείμαρροισι
θάλασσα καί ἐρχίσαντε τὰ τελευταῖα
χρόνια νὰ φτιάχνουν πεζούλες γιὰ
ἀκαδημαῖοι καὶ ἐπὶ αἰπὸς ἀπὸ μαντῆς.
Αὐτὲς δὲ, ὅμηρα οἱ πεζούλες μου
τῶν μεγαλυτέρων ἢ εἴτασι δὲν περνα
οὔτε τὰ εἴησι τετραγωνοὶ μέτρα
ἦταν μέχρι τοῦ τελευταίου πολέμου
τὰ καλλιεργήματα χωραῖα τους.
Αὐτὲς τίς πεζούλες σπέρνανε μέγας
τσώπες τους καί τὸ διμέλι τους χαρὶς
ἀλέτρι, μου εἶναι εἰγνυστο στο νηθεί,
καί προσμένανε νὰ δῇθουν εἰπαροί-
λαχτα θὰν τοὺς προϊότρικους προχόνους μας.

Καί δέν εἶχαν θυμωρατῆσαι οὔτε μάν
 κῶμα πρᾶγματιύ. Τριμμένει πέτρες
 εἶναι τό κῶμα πού κατοίφεραν νά θυμω-
 τήσουν μέ ξερολιθιές καί πού δούλευαν
 σχεδόν μέ τὰ νύχια τους γιό νά βγάλουν
 τό ψωμί τῆς χρονιάς τους.

Κι αἰμους νά γιλοῦν γιό χωράφια, γιό
 αἰμάλια, γιό ἐλμῆς, γιό θυμῆς, γιό αἰ-
 μυθαλιές καί δουρατῆδες ὡς ἐπάρουε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 τό γιό πρᾶγματιύς ἐπάρουε αἰμῶν
 ὑπῆρχαν ὅλα αὐτά.

Στέμεις γιογάτος ἔπληξι καί δέος
 μπροστά στόν ζεράθιο αἰγιο γόχθο πού
 ἐβλεπες νά μπαταλιέται ἀπό τοὺς αἰ-
 μούραγτους ξυεῖνους ἀνθρώπους πού ἔ-
 πέμεναν νά ζοῦν ἐδῶ γατζωμένοι μέ
 δουρατῆδες δάινω στόν ξερότοθο πού γεν-
 νήθησαν, θάν νυχτερίδες στό ψηλαί
 βράχια πού δμῶς ἀγαποῦσαν.

Θέλετε τώρα ν' αἰμούρετε καί

μερικαί εἰδὲ τοὶ εἰσδοθήμετοί τους,
οἱ γεχολονομομυραῖοι ἔμναν χίλιες
δυάδες κριδαίρι, ὅτις εὐφορες χρόνιές,
διαμύσεις δυαδες ὅμοιαι καὶ ἄλλες
τότες περίπου δυαδες φαιές, φαίβα
καὶ διάφορα ἄλλα ὀβηπρία.

Καὶ ὁ συντελεστής τῆς ἐρχοῦσας μὲν
κατέβαλαν οἱ ἄνθρωποι εὐεῖναι, γὰρ νύ
μαραχθῶν ὅλοι αὐτοί, ἦσαν τερπύσιος.

Αφαινετο ως ο θεός ο Ιωάννης
 εθηκε τον Άδαμ και δι' αὐτοῦ τον
 άνθρωπον « ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου
 φαιεῖν τον ἄρτον σου » δὲν θα φαντα-
 στηκε ως θάφτανε ο άνθρωπος σὺ
 θυμῶν καὶ ἰδρώνῃ, καὶ φοβῶν φέρων ὄχλα,
 καὶ ἀρρωσταίνῃ σὺν τῇ πολλῇ δουλειᾷ
 καὶ καὶ γῆν ἐξασφαλίσῃ καὶ τον
 ἄρτον τον. Αὐτὸ συνέβαινε μετὰ
 ματαίους τῶν κορβῶν.

Σήμερα η κατάσταση έχει

ἀλλάξει. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ναυπηγίας καὶ τῆς ἀλιείας ἀπερρόφησαν ὅλο τὸ ἐργατικὸ δυνάμειο τῶν νηδιῶν μας καὶ οἱ ἀνδραῖοι εὐημεροῦν τό-
σο πού ἡ παλὶὰ εὐεὶνὴ κατὰστάσις, τούλαιχιστο γιὰ τοὺς γεροντοτέρους, νά γίνῃ εἶναι παρὰ ἓνα κακὸ ὄνειρο.

Ὡραῖα καὶ δύσχρονα ἐπιτάγμια
ξεφυτρώνουν ἐν γαλήναις καὶ ἐν
 Αἰγαίᾳ καὶ Ἰωνίου. ΑΘΗΝΩΝ
 Στούς φούρνους, πού εἶπαμε ὅτι εἶναι
 τὸ μεγαλύτερο χωρὶς, ὑπάρχει ἡλεατρι-
 σμός καὶ γρήγορα οἱ ναυτικοί μας
 ἐμπλουτίζουν τὰ ἐπιτάγμια τους γέ-
 ὅλες τὶς δύσχρονες οἰκίαις δυσμεεῖς.

Δὲν ὑπάρχει ἐπίτι πού νά γίνῃ ἔκ-
 ρωδιόφωνο ἢ πιπὴ καὶ δύο ἄραϊοι
 κόνιμοι λινηματογραφοί, θερινὸς καὶ
 χειμερινός, πορεύουν ψυχαγωγία
 στοὺς κατοίκους τοῦ νηγιῶν.

Καὶ τὰ τρία χωρία τοῦ νηιοῦ ἀπο-
τελοῦν μιά πλοῦτητα, συνδέονται
διὰ τηλεφώνου μὲ ὅλο τὸν κόσμον,
εἰς δὲ τοὺς φούρνους ὑπάρχει
στρωγμός χωροφυλακῆς, λιμενικός
στρωγμός, τελωνεῖον καὶ ἀγροτικὸν
ἱατρεῖον μὲ μαῖα καὶ νοσοκομεῖα. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Β' Περιγραφή γεωργικοῦ βίου ἐνδό σπο-
ρᾶς μέχρι καὶ ἀποθνήσκουσ τοῦ καρπῶν.

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ τρυγικοῦ καὶ γεωργός
τοίμαζε τὰ ἔργαλεία του γιὰ νάναί ἔ-
τοιμα πού θέ λίγες μέρες θά ἔργαινεν
ἐν τῇ δουλειᾷ.

Τό γυφταριό εἶχε τόση πολλή δουλειά
πού καί τὰ μικρά παιδιὰ αὐτόμη τρέχα-
νε ἀναδιδόντες γιὰ τὸ ἀποθνήσκον
γεωργικῶν ἔργων.

Πρὶν αὐτόμα ἀρχίσθῃ ἡ σπορά ἔπρε-
πε πρῶτα νά γίνῃ τὸ σούλεμα (κα-
θάρισμα) τῶν χωραφιών, νά μαζευτοῦν
ὅλα τὰ κλαδιά καὶ νά καοῦν ἐν
σωρούς, οἱ γιορὲς πατέρες ναι πάνε
ἐπὶ τὴν εἰρη τῆς πεδούλας καὶ οἱ πρὸ
μεγάλες ναι κτιοῦν. Ἐπὶ ὁ γε-
ωργός ἀφ' οὗ τελείωνε τὸ σούλεμα τὸν
ἀρχίζε τὸ καψάλισμα.

Μαύροι καπνοί κυκλώνανε τόν ούρανό
κι ήτανε θάιν χειμωνιάτικο προμήνυμα.

Άγαντία έπιανε τούς γεωργούς κι
όλοι άγναίντευαν τόν ούρανό πότε ο
καλός θεός θα φέρη τή βροχούλα
για ν'άρχίσουν τή σπορά τους.

Κι όταν πολλές χρονιές άρχούσε νά βρέ-
ξει ο υέσμος με τή παπιά μερσοβά
άνέβαιναν σε καπνοί ξέφωτο και

ΑΓΑΔΗΤΗΜΑ Παρακαλούσαν να βρέξει

Αν όμως τα πρωτοβρόχια άρχούσαν
να γαλαζιάζουν τήν ματοίξερη γή
του νησιού μας οί γεωργοί με τίσ
τσάπες και τό διμελί στον ώφο
και ξοπίσω οί γυναίκες με τίσ
βούριες και τή φλαστιά (μολο-
κίδες χιομάτες νερό) ξεμυλούσαν
ν'άρχίσουν τή δουλειά,

και ή δουλειά δέν ήταν εύκολη.

Άρχισε από τή ξημερώματα μέχρι

τήν ὥρα τοῦ ἑσπερινοῦ.

Μηροῦται ἀνέβαινε ὁ τεχνίτης στό
μήταγμα τοῦ ὁρόρου καί ἔσπισε ἀ-
μολοῦσθαι τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκο-
γένειας, μή ἐξουρουμένους καί τῆς γυ-
ναίκα, διαβυντας μέ τό δικέλι καί
μπορῶντας νά μινύθουν ἄλλετρι στόν
τόσο περιορισμένο χώρο.

Κι ὅταν γτίς ἀρχές τοῦ θεριστοῦ αἰά,
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΓΑΛΛΙΑΣ
ἀρχαῖα τοῦ θεριστοῦ αἰά, ὅλοι ἀρχαῖα τοῦ θεριστοῦ αἰά,
ἀρεπῆνιους τοῦ θεριστοῦ αἰά, τῆς θεριστοῦ αἰά,
Ἀπό τήν αἰά, ἀνέβαινε, καί οἱ γυναῖκες
μέ τό τουλουπῆνι στό κεφάλι (γίαντ-
λες), ἀρχίζαν τό θερισμό.

Κι ὁ ἀφέντης-πατέρας γτίς προνοημένες
αἰάρες ἔταξε τό καινούργιο φουκαῖνι ποῦ
θα φοροῦσαν τῆς παναριῆς τόν δεκα-
πενταῶγουστο, γιά νά τίς μῆνη ἔτσι νά
δουλεύουν μέ μεγαλύτερη ὀρεξή.
Κι εὐεῖναι εὐχαριστημένες δούλευαν

καὶ τραγουδοῦσαν τραυοῖδια τοῦ θέρους.
καὶ τῆς αἰχμῆς. Κι ὅταν θέριζον κα-
κῶς ἀπὸ τοῦ σπαρμένου χωραφί ο
αἰφύνης μὲ τοῦ δερματινοῦ στο χέρι-
μοῦταν ἀπὸ στοῦ σπαρμένου δὲ χωρα-
φί ποτιστικοῦ ἢ ἀπὸ βούρλα- ἔρχοταν
στὴν ἀρχὴ τοῦ χωραφιοῦ καὶ αἰχμίζενοι
δὲν γὰρ δὲ δερμάτια τῆς βελγμένες κα-
ταίχαια χεῖρες. ἔστρωνε τοῦ δερμα-
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
μῆνι στὴν αἰχμὴ τῆς χεῖρες σταυρωτά.
Κι ὅταν οἱ χεῖρες, στεινὰ μῆνες πάντα μὲ
τέτοιο τρόπο πού οἱ κεφαλές νὰ γέρουν
πρὸ τοῦ ἔξω μέρους, ἔφταναν ἐρίπονως
τῇ μῆνι του, ἔδενε τὰ δερμάτια σφικτά.
Τ' αἰφύνη καταγῆς δὲ συντροφίης ὅσο
ἓνα φόρτωμα ἀνθρώπου (τρία ἢ τέσ-
σερα δερμάτια) καὶ προχωροῦσε.
Προχωροῦσε ὡς τὸ τέλος τῆς σπαρμέ-
νης παρτίης. Κι ὅταν πᾶν τελείωνε

Έκανε τό σταυρό του κι όλα τα μέλη
τῆς οἰκογένειας ἄρχιζαν τό κουβάλημα
τῶν δεματιῶν στ' ἀλώνια.

Ἄλλος δύο κι ἄλλος τρία ἢ τέσσερα
δεμάτια, ὅσοι μπορούσε, τ' αἶδανε μὲ σκοι-
νὶ χαμηλίστρε στὸν ὦμο καὶ τείρνε
πολλές φορές μὲ ἄρα μαζурά, εἴτε
στὸ δικό του εἴτε στὸ ξένο ἀλώνι.

Κι ἦταν νὰ τοὺς ληφθεῖται μανεῖς, για-
τί ἐνὶ ἀφρονόσῳ τὰ γαῖδουράκια
βουναί, δὲν εἶχαν τό μεγαλὸ νὰ θαυμα-
ρῶσουν ἓνα αὐτὰ νὰ τὸ χουν γιὰ
βοηθό τους. Πίστευαν πὺς νὰ τρέφουν
ἓνα γαῖδουράκι στὸ σπίτι τους ἡδυνε
κι αὐτὸ τὰ ἔξοδα του. Θάτρυνε
τό χορταίρι πὺς τὸ χουν γιὰ τὶ γίδα τους
κι αὐτὸ θάτρυνε μεγάλο ἔξοδο.

Προτιμοῦσαν λοιπὸν νὰ τὸ χουν αὐτὲς
ὅσοι στὸ μέρη ἄγρια καὶ τὰ θυ-
μῶταν μονάχα σὲν ἔπιπναν τ' ἀλώνια.

Σ' αὐτὰ λοιπὸν στιβαγμένα τοῖς δεξιότητι
θεῖς θεμυνιῖς μεγάλης, ἴδιες τετραγώ-
νες γὰν κοῦτες υἱ αἰπάνω στὴν κορφή
στήνανε στουρὸ ἀπὸ καλέκει πού πολλές
φορές, συνήθως ὅταν ἡ φαμελιά εἶχε
κόρες, τὸν ἐντυπῶν με στῶχου.

Ἡ δύσκολη υἱ ἡ πῖο βαρεὰ δουλειὰ τοῦ
γεωργοῦ εἶχε τελειώσει. Τ' αἰώνισμα
δὲν ἦταν γιαυτόν παρα ἕνα γλέντι.

~~ΑΞΑΝΤΙΑ~~ ~~ΜΑΡ~~ ~~ΑΞΑΝΤΙΑ~~ ~~ΜΑΡ~~ ~~ΑΞΑΝΤΙΑ~~ ~~ΜΑΡ~~ ~~ΑΞΑΝΤΙΑ~~ ~~ΜΑΡ~~
μαζί συντροφειμένοι θε ἡέρη ἀψηλῆ
για νὰ χτυποῦνται ἐπὶ τὸν αἶερα
μαί νὰ διευκολύνονται οἱ γεωργοὶ τὸ
λύχνισμα τοῦ σταριού.

Τὰρτιαχναν μόνοι τους ἡ μετέαλλους
μαζί πού τὰ χωράφια τους γεγόνησαν
τάδετρωναν με πλοῖα καὶ γύρω γύ-
ρω τὰ περιόριζαν με πέτρες μακρου-
λές μπιχτές στὴ γῆ καὶ ταιρια-
στές ἔτσι πού νὰ φῇ κοίτεται ὁ

κερατός. Κι όταν πιά είχε γερά για
 ν' αλωνίσθη, έπειρνε τή στρωμένη του κι
 έρχιζε τή δουλειά εώς τ' α χαράματα.
 Έβριχνε στ' αλώνι 18 ως 20 δεμάκια
 τ' α έλυνε κι έφου τ' α θυρόθυρε φουντω-
 τ' α τ' α έφηνε ως τ' ο καρφί, για ν' αβρη
 ο ήλιος ν' α τ' α ψύθη. Έπειτα έξεβε
 τ' α χαϊδούρια τ' ο ένα μόντ' α στο άλλο
 με θυονί τ' α τ' α, φουφ' α εώς τ' ον ιδίο,
 ΑΚΑΔΗΜΑ ΕΒΑΙΣΕ ΤΑΙ ΦΟΥΣΟΥΔΙΑ (ΕΙΣ ΤΑ)
 μούλια π' ο έβαζαν μέσα τ' α φουφούδια
 τ' ον χαϊδούριαν) έρχιζε τ' ο αλώνισμα.
 Μπρός π' α τ' α τ' α χαϊδούρια και
 π' α τ' ος δ' α τ' α με τ' α τ' α
 στο ένα χέρι και τ' α τ' α τ' α
 τ' α τ' α τ' α, για βουζέντρα, φ' α τ' α
 μ' α τ' α τ' α ν' α τ' α τ' α τ' α
 και ν' α τ' α τ' α τ' α τ' α
 τ' α τ' α τ' α, Αυτό γ' α τ' α τ' α
 τ' α τ' α. Κι όταν τ' ο τ' α τ' α

ζούσαν πολύ μέσα στ' αλώνι, από νωρίς έπαιρνε
το θρίναυι του, έκομινε το έλεσμοι λαμνί κι
άρχισε το λίχνισμα.

Καμιά δουλειά του ο γεωργός δέν έκανε με τόση
χαρά κι εύχαριστηί όσο το ξανέρισμα τής νύχτας.
Οί νοικοκυρές με τίς φρουαλιές στο χέρι θυσιάζαν
με τόση προσοχή το σταύρι έώς τει ρεύνταυλα
και τήν πιασπηνή στύ λές και κείδεναν τό
ωιο μινρό και πολυαγαυό μένο τους αταυδί.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ Η ΕΚΘΕΣΗ
μετουδιωμένος σε' αταξάτωρ χρυθαίρι μεσ' αλώνι.
Κι έταν ατα τελειωνε ο γεωργός τό λίχνισμα
και τό ανάλαφρο σταύρι έφενχε έώς το καρδα-
λόι' του ολουαδαρο θάν τή χρυθή ψιχαίλα,
έπιανε τό φτυαίρι του, τό οτίβαζε σε' έωρό κι
απάνω στο έωρό έβαζε σταυρωτά τό θρίνα-
υι και τό καρδαλόι' και ή θυχοί έπεφτενά
μοιμηδή για ν' αρχίσω τό μέτρομα του σταυριού
και το κονβαίλημα στο οπίτι του μόλι
στα χείραζε. Τό μέτραχον με τά κιλά

(κίλο=δύο τευκεδες) βίωωνται, αἰσθάνονται, γιανῶ
 μιν αἰσθάνων το νούμερο αἰλλοι πού βρῖθμονταν ἐμει-
 νοντα τους καὶ τὸ ἐμαίτιασαν. Ὅλος αὐτὸς ὁ φόβος
 εἶχε φαίνεται μένει ὡς τὰ χρόνια τῆς βιολογίας,
 τότε πού ὁ δευατιώρης ἐρχόταν, ἐμέτραγε τὸ
 ὅταν καὶ ὁ γεωργὸς περίλυπος ἐβλεπε πὺς ἔνα
 μεγάλο μέρος τοῦ ἰδρώτα καὶ τοῦ μύχου τοῦ
 γινόταν δησαυρὸς πού ἐπρεχε στὸ πούγγι τοῦ
 βαίρβαρου Σουλταίνου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΟ ΦΥΛΑΧΕΙΝ ΤΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΕΙΝ ΤΗΝ
 πού τὸν καὶ γιὰ τὴν ἐρευνᾶται τους. Κι ὅταν τὸ
 πρῶτο ἄλμα γινόταν ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῆς δυνάμει
 ἢ φίλεργη νομοθυμῶν φύλαγε ἕνα κομμάτι καὶ
 τὴν ἔμανε τηχανῖτες πού με νιοβχαλτο γινωδῶτο
 θυμαρίδιο μέλι ἔτραγε ἡ φαμελίσ της καὶ μα-
 ραζε καὶ τοὺς γειτόνους της γιὰ νὰ τῆς
 εὐχηδοῦν νῆναι καλοφωμένο. —

Γ' Για τις φωτιές.

1) Κλήδονες.

Τή νύχτα τῆς παραμονῆς τοῦ Ἁγ. Γιαννιοῦ
τοῦ κλήδονα ὅτις γειτονιές μαΐζευαν κλαδιά
σωρούς - σωρούς καὶ ἀνάβαν φωτιές. Πηδώντας
πάνω ἀπὸ τῆς φωτιᾶς τρεῖς φορές ὁ μαθητὴς ἔλεγε:

Ψίλοι ψίλοι καὶ κοριοὶ
τοῦ μαοῦνη ἴν αὐλή

Ἔτσι οἱ ψίλοι καὶ οἱ κοριοὶ (ἐίδονοι ἴν ἐποχή
ἀδελφὰ καὶ ἀδελφὰ ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς ἀδελφῆς
ἀδελφῆς τῆς φωτιᾶς καὶ δὲ ἀδελφῆς τῆς
αὐτῆς τοῦ ἄλλα ἢ τοῦ βῆτα.

Ὅταν ἔβρυναν οἱ φωτιές ἀπὸ φουντωμένες
λίγο ὥρην ἀγασίλιασαν ὅλο τὸ χωριό καὶ
τοῦ ἔδιναν τρομακτικὴ ὄψι, τὰ κοριζόπου-
λα ἀδελφῆσαν ὅση βρῆκε θουβὲς καὶ ἀδελφῆσαν
τὸ ἀκίλητο νερό. Τὸ ἀκίλητο νερό τὰ-
δελφῆσαν ὅ ἕνα μισομνηστὴ μικρό καὶ
μέσα αὐτὸ ἔριχναν ἢ καθε μὴ ἀπὸ
ἐν δυνάμει τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀδελφῆς, δαχλυ-

λιδί ή μουκπί. Το άλλο βράδυ ήξεραν
 βέ πίο σπίτι της χειτονιάς θα μαζεύουνταν
 για ν' ανοίξουν τόν υλίδονα.

Μαζεμένοι όλοι ήταν έτοιμοι να μολέσουν
 το δυνό τους τραχούδι στο θγαλγίμο αώ'
 το νερό του κιάδε αντίκειμένου αού ήταν
 η έσση.

Ανοίξαιτε τόν υλίδονα

με τ' αϊ Γιαννιού τη χοίρη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Χωρίς αώ' τα γέλαα ΑΘΗΝΑΝ
 ξεδιάντροπα τραχούδια αού έλεγαν όξιν
 αώ' τα δοντλια.

« Στο χαθεδένιο σου βρατζί
 έχω θα μαζευ τήν έρχή ».

Ανήμερα τόν Αϊ Γιαννιού οί άνύπαντρες
 έβπαιζαν ένα αϊγό και το άσπρόδι τδ-
 ριχναν σ' ένα αωτήρι με νερό. Από το
 δχτήμα αού δάπαιρνε το άσπρόδι μέβα
 στο νερό, καταλαμβάνει τί επάγγελμα
 θα κάνη ο άνδρας αω δά αάρουν.

Ἄν ἐπαυρνε ὁχλήμα θάπειρναν
 δίχουρα ψαυρά ἢ ναντιμό. Ἄν ὁχληματι-
 ζότανε ῥτιάρι θάπειρναν ἔργαζι ἢ ἡμερρό.
 Τό βράδυ τῆς ἰδίας μέρας παλι οἱ ἐν-
 νύπαντρες δύνωναν ἀγλείρι με ἀλάτι
 καί ζάναμάτευαν. Ἐμάναν πίτιες καί
 αὐτές ἵς ἔτραχαν καί ἔπεφταν ἡ κοίμη-
 δούν. Σίη μεγαλή τους δίψα αὐτοῖς πού
 ἔτόνειρό τους θάφερνε νερό ἡ Ἰερί-
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ, ΜΙΑ ΔΙΕΤΕΙΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
 ρουν για ζύντρα τους.

9) Ἡ Φωτιά τῆς ἀναστάσεως.

Ἀπό τήν ἀρχή τῆς Μ. Ἑβδομάδας μέχρι
 καί τό Μ. Σάββατο, τὰ παλαιοῖ καί ἡλι-
 γίας ἀνεβαιωμένα ἔτιν ἀλαχιο τοῦ κυ-
 ρίου φάναζαν

Ὅντε ἔζε ἔτό ὁωρό

ἔτό ἔβιχμουρι ἔτό νερό.

καί αὐτό τό ταρτιατό σύνθημα καλοῦ-

σαν όλους να φέρουν κλαδιά, για να φτιά-
γουν το σωρό που δάναβαν τη νύχτα
της ανάστασης.

Από το πρωί του Μ. Σαββάτου άρχισε το
επίθεμα του σωρού, ενός σωρού πολύ μεγάλου.
Κι όταν τη νύχτα του Μ. Σαββάτου ο παπάς
ξεβραβεμένος στο καμθανάρι, έωσσε ειμένα
την ιερουργία φέρει το ευαγγέλιον
(έφορουντο γάρ) με τα μαμμάνα βαρούσε
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΘΗΝΩΝ
αυτοί κυρίως τον είχαν φαντίσει με ησυχία-
λαίο. Μια εθουληρη ώρα οι φλόγες
φώτιζαν το χωριό, τα δρομάκια για
να επέτρεψαν οι χριστιανοί στα πα-
τρά τους.

Το Μ. Σάββατο μέσα στις άλλες
φούριες των χωριών, όπως το θράζιμο
του άρνισ, το αλύσιμο της πατάτας,
το επίθεμα του χιονοδρομίου για τη
φωτιά που δάναβε τη νύχτα της ανάστασης

και άλλα, ήταν και η κατασκευή του
Νιούδα. Τα θαλληκαρια στο ποδι
με το καύτορα, εις τη διαδοχή του θα
ταύρισε όλα τα εξαρτήματα του
είχαν ευχμενυρώδη, θανηδόνι, θαυ-
καί, τραχιάκα, θάνταλα και μια
νεροκυλοκώδα για κεφάλι, του του
ζωγραφίζαν τα κοίτρα έτσι όπως
ή χειρουργική φαντασία τα έπλασε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Στη δώδεκα ανάστασι ο καύτορας
κρατώντας τον Νιούδα κατεμένο
σε μια καρέκλα κι ακολουθούμενος
από ένα τούρκο σκευών - διασώ-
μωσεν - τον ακολουθούσε στην
πόρτα της ενκλιβίσεως από έξω
και πάνω στα γόνατά του έβγινε
ένα δίεμο, οι χωρινοί ~~σε~~ φανώ-
νται άφηναν στο δίεμο δεκαεξ
ή δενηντοράκια

Με τὴν ἐνώλησιν τῆς ἐκκλησίας ὁ ἰουδαῖος
 με σκοπὸν τοῦ λαοῦ ἦσαν κρεμασμέ-
 νος ἐπὶ σταυροῦ καὶ καὶ καὶ, μετὰ τὴν
 ἐκείνης χριστιανούς θα ἀπερδίδετο ἐπὶ
 φλόγας γὰρ τὴν ἀποδοτικὰ του.

Τραγούδια Θεοῦ μου.

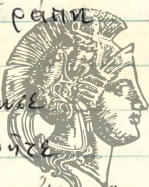
ἸΑΚΩΒΟΣ Εἰς τὴν ἡμετέραν ΑΘΗΝΩΝ
 τ' αἰώνι ἀδελφότητάς
 καὶ το γλυκύ κριταί, μας
 θα εἶναι ἡ ζωὴ μας.

2) Δύω τῆς καλαμίας φωνία
 καὶ ἡ γῆς μαύρη πομένη
 ἔτσι εἶναι ἡ καρδούλα μου
 πάντοτε λυπημένη.

3) Τὸ ἔλαρ καὶ ἐρίσους

καὶ θράνουνε τὴ γύρα
 μοῦ νὰ χαρῇ τὰ χέρια του
 υἱός μοῦ μαῖζε τὴ γύρα

ἢ ἔμεινε καὶ μαῖνεσε
 θὰν θωρή- θωρ χωράει
 ὅπου τοῦ παρουν γό παρῶ
 καὶ τὰ πομείνει ἡρέπῃ

ΣΑΡΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τεμπέληδες χαρῇτε
 καὶ εἰς κορίζια ὄμορφα
 θέθετε κοιμηθῆτε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

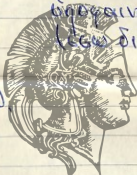

ΓΡΑΦΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ
 ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
 Αριθ. Πρωτ. 3876
 Ημερομηνία 15 Δεμ. 1970

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ Κ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
 ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΕΙΣ ΣΑΜΟΝ

Αιρεθέντων τινών
 Υποβλή ερωτηματολόγια κέντρα ή υποβάτω ήρην συμπεριέλας
 Έρευνες Έθην. Παισρασίβις → Έρωτηματολόγιον κέντρα Έρε-
 νης Έθηνιης Παισρασίβις δε-
 ότως συμπεριληφθέντων υπό τς
 έρευνας κέντρων καί ή γαράα
 λέω δια τά περαιτέρω —
 Συνεδισατος
 ΑΘΗΝΩΝ
 ΕΝ ΔΑΚΤΥΛΩ 17.4.80 1970

[Handwritten signature]